

Śrī Setu Lakṣmī Prasādamala.

No. XIV.

27-Yamanalla
685

THE
DATTILA
OF
DATTILAMUNI

EDITED BY

K. SĀMBASĪVA ŚĀSTRĪ.

*Curator of the Department for the Publication of
Sanskrit Manuscripts, Travancore.*

PUBLISHED UNDER THE AUTHORITY OF THE GOVERNMENT OF
HER HIGHNESS THE MAHARANI REGENT OF TRAVANCORE.

TRIVANDRUM:

PRINTED BY THE SUPERINTENDENT, GOVERNMENT PRESS,
1901.

All Rights Reserved.

ग्रन्थाङ्कः १०२.

श्रीनितुलश्मीप्रसादमाला ।

ग्रन्थाङ्कः १४.

दत्तिलं

दत्तिलमुनिप्रणीतं

संस्कृतग्रन्थप्रकाशनकार्यालये

के. माधवशास्त्रिणा

संशोधितम् ।

तत्र

अनन्तराजने

महामहिमश्रीनितुलश्मीमहाराष्ट्रीशास्त्रिणा

राजकीयमुद्रणालये तद्व्ययेन

मुद्रयित्वा प्रकथितम् ।

Book lost and replaced by the
Head of the ~~Hand of the~~
Department of Indian Music

M. S. Das
As Librarian

10/1
1964

64-317

MS. X. 2

330

34

F-4

॥ श्रीः ॥

श्रीपद्मनाभसे-
न्यायिलर्षवर्षनी महाराजी ।
श्रीसेतुनक्षत्रविद्या
प्रवक्ष्या जगति सविभूतक्ष्मीः ॥

प्रथावदिरिचिन्धे
प्रसाधिता नन्दसादमुषामुग्धा ।
श्रीसहितसेतुनक्ष्मी-
प्रसादमाना सुवर्षमणिचिन्धे ॥

The introductory and concluding lines,

"सर्वज्ञानाचार्यैः सातोष्यं नदीपथे ॥" (p. 1),

"सर्वोद् दण्डिः सर्वं गीतं प्रतिपादितम् ॥" (p. 24)

of the work now published show that it is named Dattila by Dattila Muni and that its subject matter is the essence of the science of music. This Dattila Muni may be the same as Dattila mentioned by Bharata in his Nāṭyaśāstra,

"दुष्कृत्यारण्यनामकं दण्डिनं ज्ञानि तपसाः ।

प्रथितस्यै वैद्य शस्त्रं च शोभतं दण्डिनं तथा ॥" (1-26)

as one of the Bharatīputras whom he taught the theory and practice of music.

Dattila was earlier Guṇa Mataṅga who quoted him in his Bṛhaddeśī (Tiruvandrum Sanskrit Series No. 94) thus:—

"दण्डिनामुक्तं—

गणधिया द्विषा कण्ठां वनेनाक्षिराजं तथा ।

वनेके प्रतिपादयत्यसंशयं विद्वाः ॥" (p. 19)

"तथाप्यद् दण्डिः—

सुखं क्लेशेभिः गणधिया गणधियम् ।

विदुषोऽप्यतिथेका दण्डिनाचार्येण ॥" (p. 19),

"दण्डिनामुक्तं—

दुष्टैः पद्मसदृशानि वदधिसाक्ष संशयान् ।

कनकमिता प्रतिपादयत्युक्तो गणधेऽनुना ॥" (p. 20).

"तथाप्यद् दण्डिः—

इत्यादयन्महाशयैकं सुतं सत्यं कर्मोत्तमात् ।

दुष्कृत्यारण्यनामकं ज्ञानाचर्याः सुप्रशसनाः ॥" (p. 20).

There are evidences to show that the work was largely used for study by later authors on music. Pāṇḍevādera alias Saṅgītaśāstra, author of Saṅgītasamayasāstra (Tiruvandrum Sanskrit Series No. 87) refers to Dattila as one of the authorities on the subject of Yāsa, thus:—

"शौचोत्तमं दण्डिना प्रतिपादितं सत्यं सुतं

गीतं सर्वज्ञानद्विषयम्" (Adhi. 9, Slo. 2).

Raghunāthabhaṭṭa makes mention of Dattila in various places of his Saṅgītarasā, thus—

“दक्षिणसंस्कृतकर्मणोः च
सर्वेषां वाद्यसंगणको च ।
समाहृतो वास्तुसूक्त च
शैलान्तर्वासुप्रतिभास ॥”
(Padārthasāgrahaprakaraṇa).

“सुवर्णसंस्कृतकर्मणोः
श्रीशिवशक्ति सुविषयं ॥” (Svaradhyaḥya).

Keśaravāmin quotes Dattila in his commentary Amarakośad-ghāṭṭa in explaining the words मग्द and तग्द in the Nāṭya-rāga of the Amarakośa:—

“मग्द एतिसः—
सुवर्णसंस्कृत इतिशक्तिविधौ एतिसः ।
तु च मग्द एतिसः स्वग्द एतः शिवि शीले ॥
“मग्द एतिसः—
एत देवाः कलशकाः राधेभामासने च ।
कला च शिवसंस्कृत मग्द वैर विवेक ॥”

Dattila is also cited as an authority by Abhinavagupta in his commentary Abhinavabhaṭṭa on the Nāṭyaśāstra, thus:—

“दक्षिणसंस्कृत सु संस्कृतकर्मणः —
सुवर्णसंस्कृतकर्मणः स्वर्णसंगः शिवः कलाः
शिवशक्तिमग्दसुवर्णसंस्कृतकर्मणः ॥
सुवर्णसंस्कृतकर्मणः स्वग्द,

A number of later authors follow Dattila, and similarly Dattila, in his turn, treads the path of Nārada, Kohala and Viśakhila and many other predecessors by way of quoting them in his work.

It may be doubted from the last line “कलशेर् एतिसः स्वग्द एतः शिवसंस्कृत” that the present work is only an abridgement by a later hand from a larger work on music by Dattila. But the fact that the stanzas quoted by Maṭaṅga in his Bṛhaddeśī and by Keśaravāmin in his commentary on Amarakośa are all traceable in the present work makes it certain that it is the real work of Dattila. The following two verses,

“मग्द एतिसः—
सुवर्णसंस्कृत वैर सर्वे शिवसंस्कृत ॥
स्वग्द विवेकं वैर मग्द एतः कलशः ॥

शिवसंस्कृत सुवर्णसंस्कृत शिवसंस्कृत ।
स्ववर्णसंस्कृतसंस्कृत स्व शिवसंस्कृत मग्द ॥”

quoted by Sarvaśāstra in his commentary Tikīācārvaṭa on Amarakośa do not however occur in the present work. As these verses which refer to the subject of dramaturgy could not fully belong to the present work which professes to deal with the science of music, I think there must be a treatise also in dramaturgy by Dattila wherein these verses may be traced.

The discovery of the manuscript on which the edition of this work is based is rather interesting. A few years ago when I was unstacking the miscellaneous papers accumulated in a corner of my office, I came across a paper transcript of Dattila tacked on to the end of the manuscript of Saṅgīta-samgraha already published by this department. It was found almost neglected and left out to the care of insects, and I congratulated myself for having rescued it from impending disaster.

The publication of this work was promised by me in the preface to the Bṛhaddeśī published in the year 1928 and I am glad to mention that Kohala's work on music will also be published in the series ere long.

19-12-1105, }
Tinsaranam. }

K. ŚIMBAŚIVA ŚĀSTRĪ

उपदेशतः ।

इदं श्रीदक्षिणमुनिपद्यते गान्धर्वशास्त्रसंक्षेपवन्तत्सकं नाम्ना
दक्षिणम् । तथाच दक्षेते मन्वादिस्मृतिमार्गा —

“गान्धर्वशास्त्रसंक्षेपः मन्त्रोऽप्ये सर्वोऽप्येते ।”

इति, (६० १)

“भक्तोऽपि दक्षिणः शास्त्रं गीतं दक्षिणसंज्ञितम् ।”

इति च । (६० २४)

तत्र नामं दक्षिणमुनिः .

“पुत्रान्वाप्यव्याप्तं प्रवेदेऽपि तन्वतः ।

श्राणित्यं वैच बान्धवं च कोहन्ते दक्षिणं तथा ॥”

मन्वा० १)

इत्येवमादिभिः नाट्यशास्त्रोक्तानि मन्वन्तानेषु भरतमुनिपुत्रेऽप्यन्वतनः । अत
एव उत्कृष्टशास्त्रवेत्तु मानाधिकेषु कोऽप्यतिमावीनः प्रसक्त इत्येति स्पष्टम् ।
अस्मदधिकरणमकाशितवृत्तदेऽप्येकयो —

“दक्षिणेनाप्युक्तं —

“शामिन्या द्विधा तन्त्रां प्रवेशाक्षिमहात् तथा

प्रवेशोऽप्यनिसाहस्यमन्त्रस्य निमज्जः ॥”

(६० २९)

“तत्राच्छ दक्षिणः —

“एवं कृतं तत्र तत्रे वाप्येता विनापि नम् ।

विद्वन्नेतायतिभ्येषा मूर्खेभ्यश्चरयेत् ॥”

(६० ३२)

“दक्षिणेनाप्युक्तं —

“पूर्वाः दक्षिणशास्त्रिणोऽपि शक्यन्ते सङ्गृह्यताः ।

कथयन्ति यतिप्रामुख्ये गणनेऽप्युना ॥”

(६० ३०)

“तथावाह दक्षिणः—

“हृन्वादनस्ततोपेन पूर्वां कन्व कनोलनान् ।
गुणकारसमास्तव क्रमाच्छेदः सुकलकमाः ॥”
(पृ० २०)

• इति तत्र तत्र मानश्रद्धं शय्यापिपत्तव गृहयाधोऽर्थं ततोऽनर्वाचीनः
सम्भ्राम्यते । न केवलमसाम्प्रतद्गुणैः, अन्वैरि सश्रीवशकनैर्नारो नैके
मन्वकारा व्याख्याकारश्चने बहुमन्वते । तथाहि — सङ्घीशाङ्कारावधेय-
श्रीपार्थदेवः सङ्घीवसम्पत्तारो † —

“श्रीसोमेश्वरदक्षिणपुत्रिभित्तजनकरं पुरा
योके सर्ववगद्विज्ञाप..... ।”
(अपि० ९, श्लो० २)

इति काळवरूपविशोर्केषु दक्षिणं प्रायतिकावनापे ।

श्वीरपुनायन्तः स्वकीयसङ्घीवसुधायानं

“शक्रिथ शार्दूलककोदली न सुदरयः कायपपसार्दवी न ।
रम्भासुनी नारदतुम्बू न पौनन्वपविधावसुदक्षिणाय ॥”

इति उद्धार्यसङ्घकारणे,

“मत्तङ्गशार्दूलकदक्षिणायैः पर्यतशाश्रुणि सुधुर्विचारैः ।”

इति स्वराज्याये च दक्षिणं शीर्षेति ।

• तत्रच संकेतनीडनी प्रस्तारुचिने, —

“सावर्धिका द्विषा रन्वर्तं प्रीतिरिन्वद्वर तथा ।
तत्र शिरोतो मन्वैकवदवर्तवर्तु विषतः ॥
एवं कुरोमि तन्वो अविना निवदिभम् ।
विद्युन्वैकविन्वोत दुम्भितपरावोदः ॥
पूर्वो पश्चात्तोरपि दक्षिणच चकुरन्ता ।
कवचन्ति प्रतिपञ्चुतावो वानेककुतः ॥
हृन्वादनस्ततोपेन पूर्वं कन्व कनोलनान् ।
गुणकारसमास्तव क्रमाः शेषाः सुकलकमाः ॥”

(पृ० २, श्लो० १६, १७, १८, २०)

† T. B. E. NO. 67.

श्वीरस्वाम्यापार्षेणभरकोशोद्धारनामिधानं व्याख्यायां वाक्यवर्गे
मन्व-कार-साम-व्या-श्वीर-वैक-यो —

‘वद् दक्षिणः’ इत्युपक्रमं तदपि —

“द्वयानुरति मन्वस्तु श्रुतिशक्तिविभो ज्वनिः ।
न एव कण्ठे मध्यः स्वादु ततः स्मिरति गीषते ॥

“तत्र ज्ञेयाः कलायताः चादन्यास्तथैव च ।
मद्यः च परिश्रयं वस्तु वैर विक्षेपतः ॥”

इति द्वे शक्तिभे मन्वाचूते पठति ।

नाम्नैरुचितवृतावभिनवमारत्यां शीनदभिनवगुमाचार्याः —

‘दक्षिणायर्षेण द्वे *सङ्घिष्योक्तनेतृद्’ इति मन्वस्तु

“आद्यद्वितीयमन्वानात् शयशाम्दु वित्तुः क्रमाद् ।

श्रुतिमन्वानेकापुलकमन्वादेतिर्न कृताद् ॥

अपुन्यन्वन्वीतः स्वाद् ”

इति दक्षिणकारिकायां श्राम्यनिकल्पमङ्गीकुले ।

श्वैश्वरेणं दक्षिणपुत्रिभित्तं प्रत्यावन्ति, तथैषोऽपि श्वीनारद कोद-
विशुद्धिकारदीं मन्वावन्तीति मन्वे पुरतः परतश्च सप्रमाणविद् गीतशाचं
मन्वते

एव केचिदिदं श्राम्यद्,

“कफोद् दक्षिणः शानं गीतं दक्षिणतश्चित् ॥”

इति वचनान् स्वदन्वकतो दक्षिणशानसङ्घ इति संवाशियुयलम् । एतद्
स्वादिगुणकल्पयन्वै वरीशानां शीमत्तङ्गानि श्वीरस्वाम्यापार्षेण च सप्त-
दशानां दक्षिणकारिकायां शीर्षपर्यमाणवर्तकीनां तथैव सविश्वारदीं
विचक्षणमालसंश्रुतिं सुदमेव दक्षिणं श्राम्यन्वति ।

श्वीरस्वामेन्द्विरिचिडे टीकासर्वने वाक्यवर्गे निर्वहणशब्दाभि-
नयशान्ते ‘तथाच दक्षिणः’ इत्याश्रम्य

“दुमं प्रतिमुलं वैव गर्भो विनर्तं कृत् च ।

तथा निर्वहणं वैव नाटके एव सन्वयः ॥

* इदं ‘पञ्चमंश्रुतिः’ इति दक्षिणकारिकादिश्रुतं शीर्षेणवसुकारवद्, म-
न्यवर्तनं प्रकृते शान्ते एतद्व्यपगत इति स्वार्थः ।

वीरवन्तो मुद्रायर्षी निरकीर्णो ब्याकनम् ।
देकार्क्यमुदनीचने यव निर्बह्यं हि तत् ॥”

इति पञ्चमानस्य कविद्वयस्य प्रकृतदक्षितेऽन्तर्भावस्तु गान्धर्वशास्त्रनेत्रेण
अन्वतरत्प्राप्तैव दक्षितस्य सम्बन्धस्यान्तरकृतया च सुतसद्वरायत
एव । इंपता कश्चिदन्वेष्येति कानोऽप्रतिनितोऽन्तः बद्धनेनाचरयं बन्धान्तरक-
चापि सूक्ष्मेति ।

इदमस्तदधिहरणप्रकाशितस्यैव तर्हीतनमयसारस्यस्य बन्धस्य वा-
सुकार्यं “बृहत्तन कोमे निर्वीर्यं प्रतिरूपितमन्तरकृतमेवपात् खित्वाभ्य-
पूरुमाद्येषु पाठितं कन्धो विशयकताशरणमन्तरं । अथ कदाचिदकन्माव-
न्मगिष्यकताशरणस्य मे दक्षिणमभिदम्येदशी सकाशमपदेशी प्राप्तिति शर्पित-
कन्धसंरक्षप्रकाशनाधिकारो मे देवादय सकतः कृतः । बृहदेशीमन्धेरेऽस्ति-
स्य दक्षितस्यैवतदुद्योद्वाते मयः सप्ताधितस्य श्रीकोद्दुहस्तुनिगिणितमन्त-
शास्त्रमन्वस्यान्धविलम्बं प्रकाशमनासंयुक्तिं कन्धधम्यः ।

मन्त्रसंशयम्,
१०१२-१०५. }

कं. साम्प्रशिवशास्त्री.

॥ श्रीः ॥

दत्तिलम् ।

(प्रणम्य परमेशानं) ब्रह्मार्थाश्च शुकंस्तथा ।
गान्धर्वशास्त्रनेत्रेणः सारतोऽयं मयोच्यते ॥ १ ॥
गान्धर्वं नारदादिभ्यः प्रथमादौ स्वयम्मुवा ।
विधिबन्धारदेनाथ पृथिव्यामवतागितम् ॥ २ ॥
पदस्थस्वासद्वातस्तालेन सुमितस्तथा ।
प्रयुक्तसाबधानं गान्धर्वमभिधीयते ॥ ३ ॥
लोकाद् विद्यात् पदा(हीनं ? नीह) शब्दशास्त्राद्यनुग्रहात् ।
प्रतिदमवधानं तु सम्यग्बुद्ध्यादिविजयम् ॥ ४ ॥
द्वयमन्वदतो वाच्यमिह संक्षेपमिच्छना ।
तत्र स्वरगतं पूर्वं मेयत्वादुपदिश्यते ॥ ५ ॥
श्रुतयोऽथ स्वरा ग्रामौ मूर्च्छनास्तानसंयुताः ।
स्थानानि वृत्तयश्चैव शुष्कं साधारणे तथा ॥ ६ ॥
जातयश्चैव वर्गाश्च नानालङ्कारसंयुताः ।
एष स्वरगतो(दि ? रे)शः संक्षेपेणाथ निर्णयः ॥ ७ ॥
“नृणामुरनि मन्त्रस्तु द्वाविंशतिविधो ध्वनिः ।
स एव कण्ठमध्ये स्यात् तारः शिरसि गीयते ॥ ८ ॥

उचरोचरतारस्तु वीणायामपरोचरः ।
इति ध्वनि(वि)शेषास्ते श्रवणाच्छ्रुतिसंज्ञिताः ॥ १ ॥
तेभ्यः कांश्चिदुपादाय गीयन्ते सर्वगीतिषु ।
आद्रियन्ते च ये तेषु स्वरत्वनुपलभ्य ते ॥ १० ॥ (२-यते)
स्वराः षड्जादयः सप्त ग्रामाः द्वौ षड्जमध्यमौ
केचिद् गान्धारमप्याहुः स (तु) मेहोपलभ्यते ॥ ११ ॥
षड्जत्वेन गृहीतो यः षड्जग्रामे ध्वनिर्भवेत् ।
तत ऊर्ध्वं तृतीयः स्याद् ऋषभो नात्र संश्रयः ॥ १२ ॥
ततो द्वितीयो गान्धारश्चतुर्थो मध्यमस्ततः ।
मध्यमात् षड्जमस्तद्वत् तृतीयो धैवतस्ततः ॥ १३ ॥
निषादोऽज्ञो (द्विती)यः (स्तः न्यात्) ततः षड्जम्भुतुर्यकः ।
षड्जमो मध्यमग्रामे मध्यमाद्यस्तृतीयकः ॥ १४ ॥
एवं ध्वनिविशेषान् यः सर्वान् षड्जादिसंज्ञितान् ।
व्यवस्थितान्तरान् वेत्ति स वेत्ति स्वरमण्डलम् ॥ १५ ॥
निषादः काकलीसंज्ञो द्विश्रु(त्तुव)कर्षणाद् भवेत् ।
गान्धारस्तद्वदेव स्यादन्तरस्वरसंज्ञितः ॥ १६ ॥
अनेशावाचु भेदेन स्वरता नोच्यते तयोः ।
अतो निषादगान्धारवे(दाः)ना)श्रुतैरुदाहृता ॥ १७ ॥
योऽत्यन्तबहुलो यत्र वादी वांशश्च तत्र सः ।
मि(थ)संह + नौ ज्ञेयौ त्रयं द्वाद्दशान्तरो ॥ १८ ॥
अतोऽनुवादिनः शेषा ध्वन्तौ तु विवादिनौ ।
स्वरांश्चतुर्विधानेव जानीयात् स्वरयोगधित् ॥ १९ ॥

षड्जमं मध्यमग्रामे षड्जग्रामे तु धैवतम् ।
अनाशिनं विजानीयात् सर्वत्रैव तु मध्यमम् ॥ २० ॥
स्वरां यावतिर्था स्वातां ग्रामयोः षड्जमध्यमौ ।
मूर्छना तावतिष्वेव तद्ग्रामावन एव तौ ॥ २१ ॥
उचरमन्द्रा रजनी तृतीयाः चोचरापना ।
चतुर्था शुद्धषड्जा तु षड्जमी मत्सर्ग कृता ॥ २२ ॥
अश्रुजान्ता तु षड्जी स्यात् सप्तमी चाभिरुद्रता ।
स्वरक्रमगता विद्यात् सतेताः षड्जमूर्छनाः ॥ २३ ॥
सौवीरी मध्यमग्रामे हरिणा(श्वा)त्तैव च ।
स्यात् कपोलनता चैव चतुर्था शुद्धमध्यमा ॥ २४ ॥
मान्दी च पौरवां चैव हृष्य(का) + + + + + ।
+ + + षड् पूर्णसाधारणकृताः स्मृताः ॥ २५ ॥
गान्धारं धैवतीकुर्वाद् (वा) द्विश्रुत्तुर्ध्वगाद् यदि ।
तद्गान्धम्यमादीश्च निषादादीन् यथास्थितान् ॥ २६ ॥
ततोऽभूद् यावतिष्वेषा षड्जग्रामरूप मूर्छना ।
जायते तावतिष्वेव मध्यमग्राममूर्छना ॥ २७ ॥
श्रुतिद्वयापकर्षेण गान्धारीकृत्य धैवतम् ।
पूर्ववन्मध्यमाद्याम् भावयेत् षड्जमूर्छनाः ॥ २८ ॥
इत्येता मूर्छनाः प्रोक्ताः सरणाश्चैव वैशिकैः ।
संस्थाप्य मूर्छनामेवं + न्या बद्ध्यानुगः(?) क्रमः ॥ २९ ॥
षड्स्वराः षट्स्वराश्च मूर्छना याः प्रकीर्तिताः ।
(तनाना)भतुरर्शातिस्तु ता एवमैरुदाहृताः ॥ ३० ॥

अग्निष्टोमादिनामानस्त उक्ता नारदादिभिः ।
 देवागणनयोगेन तत्पुण्योत्पादेका यतः ॥ ३१ ॥
 षड्जर्षभनिपादैश्च पञ्चमेन च षड्जगाः ।
 षट्स्वरा मध्यमग्रामे गान्धारान्तैस्त्रिभिर्विना ॥ ३२ ॥
 स्वग्राममूर्च्छना खेताः कियमाणाः पृथक् पृथक् ।
 भवन्त्येकोनपञ्चाशदेवं पञ्चस्वरा अपि ॥ ३३ ॥
 षड्जपञ्चमहीनश्च द्विश्रुतिभ्यां तथैव च ।
 पञ्चमर्षभहीनश्च षड्जग्रामे त्रयः स्मृताः ॥ ३४ ॥
 धैवतर्षभहीनश्च द्विश्रुतिभ्यां तथैव च ।
 डाकेतौ मध्यमग्रामे पञ्चात्रिंशदमी स्मृताः ॥ ३५ ॥
 तानक्रिया द्विषा तन्त्र्यां प्रवेशाग्निप्रहात तथा ।
 तत्र प्रवेशो ध्वन्यैक्यमसंस्पर्शस्तु निग्रहः ॥ ३६ ॥
 एवं कृतेऽपि तानत्वे गणयित्वा विनाशिनम् ।
 विद्वानेतावतिष्येषा मूर्च्छनेत्यवधारयेत् ॥ ३७ ॥
 क्रममुत्सृज्य तन्त्रीणां तननैर्मूर्च्छनास्तु याः ।
 पूर्णाभ्रिवाप्यपूर्णाश्च कूटतानास्तु ते स्मृताः ॥ ३८ ॥
 पूर्णाः पञ्चसहस्राणि त्रयस्त्रिंशच्च संख्यया ।
 कथयन्ति प्रतिग्राममुपायो गणनेऽनुना ॥ ३९ ॥
 हन्वाङ्मन्तरायेण पूर्वा (या ? य)स्य क्रमोत्क्रमात् ।
 शुणकारसमास्तत्र क्रमाः शेषाः स्युःरुक्रमाः ॥ ४० ॥
 साप्तस्व(र्या ? र्व)स्तु सप्तानामेकैका भजते यतः ।
 अत्र एकोनपञ्चाशत् कैश्चित् कूटैः सहोदिताः ॥ ४१ ॥

अथ स्थानानि येषूक्तो ह्यविशतिविधो ध्वनिः ।
 व्यस्तानि तानि षट्पाटि विद्यान्मन्द्रादिसिद्धये ॥ ४२ ॥
 दक्षिणो वृत्तिचित्राश्च वृत्तयस्तास्वयं विधिः ।
 प्रधानं गीतसुमयं वाद्यं चेति यथाक्रमम् । ४३ ॥
 यद् वृत्तिपू(त् ? क)माचार्यैर्वाणाशायादिलक्षणम् ।
 तद् ग्रन्थविन्नरभयादिह नोदाहृतं मया ॥ ४४ ॥
 वाद्यं यद् गीतवृत्तिरथमगीतं संप्रयुज्यते ।
 वैचित्र्याद्यं प्रयोगज्ञैः शुष्कं तदभिधीयते ॥ ४५ ॥
 साधारणे तु विज्ञेये स्वरजात्युपलक्षिते ।
 स्वरमध्ये तस्योः पूर्वं तत्काकल्प्यन्नरी स्वर्गे ॥ ४६ ॥
 जात्यन्तरेण नदृशं यज्जातानुपलभ्यते ।
 एकग्रामे च चाहुल्याज्जातिसाधारणं तु तत् ॥ ४७ ॥
 जातयोऽष्टादश ज्ञेयास्तासां सप्तस्वराख्यया ।
 शुद्धाश्च विकृताश्चैव शेषास्तत्सङ्कोद्रयाः ॥ ४८ ॥
 षड्जाया मन्वमायाश्च संसर्गात् षड्जमन्वया ।
 षड्जायास्तस्वश्च गान्धार्या जायते षड्जकेशिकी ॥ ४९ ॥
 तयोरेव सैकैत्ये षड्जोदीच्यवती भवेत् ।
 आसां समन्वयानां तु गान्धारोदीच्यवा भवेत् ॥ ५० ॥
 गान्धार्या मन्वमायाश्च पञ्चम्याश्चैव सङ्करात् ।
 सधैवतीनामानां तु मध्यमोदीच्यवा भवेत् ॥ ५१ ॥
 आसां भ्याद् रक्तगान्धारी नैषादी चेच्चतुर्थिका ।
 आर्षिभ्यास्तु भवेदग्री गान्धार्याश्चैव सङ्करात् ॥ ५२ ॥

अनयोस्तु सपञ्चम्योर्नन्दयन्ती प्रजायते ।
 सनिषादास्तु गान्धार्यः कुर्मुः कार्णोर्बीमिमाः ॥ ५३ ॥
 गान्धारी पञ्चमी चैव तथा गान्धारपञ्चमी ।
 आर्षभीषेवतीवर्जाः कैशिकीमिति सङ्कराः ॥ ५४ ॥
 ग्रहोशौ तारमन्द्रौ च षाडशैर्दुषिते कमात् ।
 अल्पत्वं च बहुत्वं च न्यासोऽपन्यास एव च ॥ ५५ ॥
 एवमेतद् यथाजाति दशकं जातिलक्षणम् ।
 लघ्नं दशकस्यास्य संक्षेपेणाभिधीयते ॥ ५६ ॥
 तत्र ग्रहस्तु गीतादिस्वरोऽंशः पूर्वकीर्तितः ।
 पञ्चस्वरपरस्तार उच्चैरंशादिहेष्यते ॥ ५७ ॥
 आ षड्जाज्ञन्दयन्त्यां तु यरो नातः प्रशस्यते ।
 मृदुरंशपरो मन्द्रो न्यानान्तस्तत्परोऽपि वा ॥ ५८ ॥
 षट्पञ्चस्वरके गीते षाडशैर्दुषिते कमात् ।
 अल्पत्वं च बहुत्वं च प्रयोगाल्पबहुत्वतः ॥ ५९ ॥
 गीतकान्त्यस्वरो न्यासो विदारीमध्यगस्तथा ।
 न्यासवत् स्यादपन्यासो यथाजाति वर्णाभ्यहम् ॥ ६० ॥
 यं विना हीनता यस्याः स्याच्चेत् तस्यां तु सोऽल्पकः ।
 अंशाभ्यमन्यन्यासस्तु न्वरजातिषु नामकृत ॥ ६१ ॥
 तद्गहा तदपन्यासा तदंशा च यदा भवेत् ।
 मन्त्रन्यासा च पूर्णा च शुद्धा जातिस्तदोच्यते ॥ ६२ ॥
 अंशाः स्युः पञ्च षड्जाया निषादर्षभर्वाजिताः ।
 अपन्यासस्तु (गान्धारः पञ्चमश्चाथ सङ्गतिः ॥ ६३ ॥

षड्ज)गान्धारयोस्तु स्यात् षड्जचैवतयोस्तथा ।
 षाडचत्वं निषा(दः)दे) स्यात्तास्यानीदुषितं भवेत् ॥६४॥
 आर्षन्यास्तु स्मृता अंशा निषादर्षभर्वाजिताः ।
 षड्जपञ्चमहीनि च षाडवे + + + - - ॥ ६५ ॥
 चैवत्यां गुरुभिः प्रोक्तावंशावृषभचैवनी ।
 ममध्यमत्रपन्यासौ प्रागुक्ता हीनत्वं न्कमात् ॥ ६६ ॥
 अंशौ निषादकस्यास्तु द्विधृती सर्षनी न्मृती ।
 चैवतीवद् भवे(च्छेषे) न्यासो नामकृतः प्र तु ॥ ६७ ॥
 अंशाः स्युः षड्जकैशिक्यां षड्जगान्धारपञ्चमाः ।
 सनिषादास्तु गान्धारा अपन्यासान् एव तु ॥ ६८ ॥
 ऋषमोऽल्पप्रयोगः स्यान्न्यासो गान्धार इष्यते ।
 नित्यं पूर्णस्वरा चैवमाचार्यैः परिकल्पिता ॥ ६९ ॥
 न्यात् षड्जोदीप्यकलंशैः षड्जमध्यमचैवतैः ।
 सनिषाद्वैरपन्यासौ विज्ञेयौ षड्जचैवनी ॥ ७० ॥
 ऋषमेण विहीनेषु 'हान्यां चैत् पञ्चनेम च ।
 मन्त्रगान्धारभूयस्त्वभमस्या न्यासस्तु मध्यमः ॥ ७१ ॥
 सतंशः षड्जमध्याया न्यासौ वै षड्जमध्यमौ ।
 क्रमाक्षिषाद्गान्धारावस्यां हीनत्वकल्पितौ । ७२ ॥
 येषु न्याच सञ्चारो यथा ग्रामाकिण्चकृत् ।
 षड्जग्रामं तु संतेताः शेषा मध्यमञ्जनयः ॥ ७३ ॥
 गान्धार्या ह्यवनंशौ तु हेयावृषभचैवनी ।
 क्रमाक्षिण्यमपन्यासौ विज्ञेयौ षड्जपञ्चनी ॥ ७४ ॥

धैवनादपभं गच्छेदेव स्यात् सर्वमेव तु ।
 प्रायशो रक्तगान्धार्या अपन्यासस्तु मध्यमः ॥ ७५ ॥
 बहुप्रयोगः कर्तव्यो धैवतोऽथ निषादवान् ।
 षड्जगान्धारसम्भारः कार्यश्चातं प्रयोक्तृभिः ॥ ७६ ॥
 गान्धारोदीच्यवा प्रायः षड्जोदीच्यवतीसमा ।
 षड्जश्च मध्यमश्चांशौ नचौदुवितमिष्यते ॥ ७७ ॥
 षष्ठांशा मध्यमायास्तु ज्ञे(योः)या द्विश्रुतिर्वाजिताः ।
 क्रमात् तान्धां च हीनत्वं बहुलौ षड्जमध्यमौ ॥ ७८ ॥
 गान्धारोदीच्यवावत् तु मध्यमोदीच्यवा भवेत् ।
 सातस्वर्य तु नित्यं स्यादस्यामंशश्च पञ्चमः ॥ ७९ ॥
 पञ्चम्यां गुरुभिः प्रोक्तावंशा वृषभ-पञ्चमौ ।
 सनिषादावपन्यासौ मध्यमर्षभसङ्गतिः ॥ ८० ॥
 षड्जमध्यमगान्धारा अल्पास्तु परिकीर्तिताः ।
 स्यान्नि(षादा)च्च गान्धारो मध्यमावच्च हीनता ॥ ८१ ॥
 ज्ञे(यो ? यो) गान्धारपञ्चम्यां पञ्चमोऽप्राः प्रयोक्तृभिः ।
 सर्वभः स्यादपन्यासो न्यासो गान्धार इष्यते ॥ ८२ ॥
 गान्धार्य(? यो)मथ पञ्च(म्यां ? म्यां) यत् सञ्चार्यादि
 [कीर्तितम् ।
 तदस्यामपि विज्ञेयं किन्तु पूर्णत्वरा सदा ॥ ८३ ॥
 अन्धध्यामनंशा विज्ञेयाः षड्जमध्यमधैवता ।
 षाड्भं षड्जहीनं तु न्यासो गान्धार इष्यते ॥ ८४ ॥

• 'धैवतो । समध्यमवत्' (३० ६२) इति, श्रुतिज्ञा इहदेवी ।

नन्दयन्त्यामपन्यासौ ज्ञेयी मध्यमपञ्चमौ ।
 ग्रहो न्यासश्च गान्धारः पञ्चमोऽप्राः प्रकीर्तितः ॥ ८५ ॥
 अन्धीवत् षाड्भं ज्ञेयमनौदुवितमेव च ।
 स्यान्मन्दर्षभसम्भारो लङ्घनीयश्च स कश्चित् ॥ ८६ ॥
 कर्मारख्यामनंशास्तु षड्जगान्धारपञ्चमाः ।
 पूर्णता पञ्चमो न्यासो गान्धार(गमनं) बहु ॥ ८७ ॥
 कैशिक्यामृषभोऽनंशो न्यासो तु द्विश्रुती स्तनौ ।
 ऋषभो धैवतश्चैव हेयावस्थां यथाक्रमम् ॥ ८८ ॥
 पञ्चमोऽपि भवेन्न्यासो निषादांशो(तथै ? ऽथ धै)वने ।
 ऋषभः स्यादपन्यासः कै(शिक)दुःखोऽज्ञवत् नथा ॥ ८९ ॥
 पञ्चमो (ब)लजानस्थां स्यान्निषादस्तथैव च ।
 इति त्रिषष्टिरंशा ये लेशभेकैकशोऽज्ञताम् ॥ ९० ॥
 प्रकल्प्यापोद्यते प्राप्तं षाड्भौदुवितं कश्चित् ।
 अषाड्भा निषादेऽशो ननि(स्यात्) षड्जमध्यमा ॥ ९१ ॥
 गान्धारे च यतो लोपो नांशसंवादिनोर्मतः ।
 कैशिकी रक्तगान्धारी (गान्धारी) चैव पञ्चमे ॥ ९२ ॥
 तथा षाड्जी तु गान्धारे धैवते तदुदीच्यवा ।
 गान्धारीरक्तगान्धार्योः षड्जमध्यमपञ्चमः ॥ ९३ ॥
 सनिषादाः स्मृता अंशा अनौदुवितभागिनः ।
 षड्जमध्यमजातौ तु गान्धारोऽथ निषाद्वदन् ॥ ९४ ॥
 कैशिक्यामथ पञ्चम्यां क्रमशो धैवतर्षभौ ।
 योग्यं सप्ताधिकेप्येवं चत्वारिंशस्तु षाड्भे ॥ ९५ ॥

आपवद्विनिर्मुक्तशिशोर्दुहितं भवेत् ।
 तङ्कुरे रूपत्राहुष्यं जातिनिर्देश इत्यने ॥ ९६ ॥
 तस्माद् बद्ध गीयते किञ्चित् तत् सर्वं जानिषु स्थितम् ।
 अथ वर्णास्तु चत्वारो ज्ञेया अन्वर्षसंज्ञया ॥ ९७ ॥
 स्थायिसञ्चारिणी चैव तयोरोहवरोहिणी ।
 एकस्वरा पदे गीतिः स्थायिवर्णोऽभिर्षायते ॥ ९८ ॥
 सञ्चारी न्यसञ्चाराद् यथार्थं चोत्तरा(अ ? व)पि ।
 वर्णाश्रयान्तु विज्ञेया अलङ्काराभ्योदश ॥ ९९ ॥
 नामतो रूपनक्षैव संक्षेपेण प्रवर्षानि तान् ।
 प्रसन्नं पूर्वमुच्चार्य शनैः सन्दीपयेत् स्वरम् ॥ १०० ॥
 प्रसन्नादिर्भवेदेवं प्रसन्नान्तो विलोमतः ।
 एवं प्रसन्नमध्यम् प्रसन्नाद्यन्त एव च ॥ १०१ ॥
 एते स्थायिन्यलङ्काराश्चत्वारः परिष्कीर्तिताः ।
 कथित् स्तरे चिरं स्थित्वा स्पृष्ट्वा (सा ? ता) रं ततोऽभिभवत् ॥
 प्रत्यागच्छेत्तु तत्रैव बिन्दुरेषोऽभिधीयते ।
 स्थासिन्नुपप्रवृत्तास्यस्तादृग्मन्त्रं स्पृशेद् यदि ॥ १०२ ॥
 प्रेह्वोन्नितं द्वयोर्विद्यात् तुल्यकालं गतागतम् ।
 क्रमेण परमं (तरमन्तां ? तारं) गत्वा मन्त्रं प्लेत् ततः ॥
 तारमन्त्रप्रसन्नोऽप्यमलङ्कारोऽभिधीयते ।
 मन्त्रादुत्पतितस्तारं क्रमेणैवावरोहति ॥ १०५ ॥
 चन्द्रतारप्रसन्नोऽप्यं सर्वसाम्यात् समो भवेत् ।
 उरःकम्पशिरःस्त (स्थ)स्य विश्रुतेः कम्पनाद् भवेत् ॥

कम्पितं हरितं चैव रचितं च यथाक्रमम् ।
 एषां च पञ्च वि(म्बा ? म्बा)य नित्यं सञ्चारिसंश्रयाः ॥
 (आ ? प्र)सञ्चादिः प्रसन्नान्तो - + + + वरोहिणी ।
 ज्ञेया अपि यथायोगं सर्ववर्णाश्रयाः स्मृताः ॥ १०८ ॥
 इति श्लोकशतेनेदमुक्तं (स्वरगानं स्फुटम्) ।
 अथ तालं प्रवक्ष्यामि + + + + + ॥ १०९ ॥
 तालात् साम्यं भवेत् नाम्यादिह सिद्धिः परत्र च ।
 तत्र ज्ञेयाः कलाः पाताः पादभंगान्तश्चैव च ॥ ११० ॥
 मात्रा च परिवर्तम् वस्तु चैव विशेषतः ।
 विदार्यङ्गुल्याः पाणिर्दितिः प्रकञ्च + + + ॥ १११ ॥
 + + + + + वज्रा च गीतिमार्गश्च शास्त्रतः ।
 इत्युद्देशः पदार्थानां ज्ञेयस्तालगानो बुधैः ॥ ११२ ॥
 संक्षेपेणैव वक्ष्यामि सूत्रमेषां विनिर्णयम् ।
 तत्रावापोऽथ निष्क्रामो (विशेषश्च प्रवेशनम्) ॥ ११३ ॥
 (श)भ्या तालश्च वि(श)यः सञ्चिगतश्च सप्तमः ।
 वैश्विन्निमेषकाले + कला सप्तसंज्ञिता ॥ ११४ ॥
 लयस्थित्या च मार्गेषु कल्पितं नैः कलान्तरम् ।
 सर्वां चेषं कला वेषां घट्टानादकला + + ॥ ११५ ॥
 (ते)षां म + + मार्गेषु विशेषोऽप्यं कलाश्रयः ।
 द्विमात्रा न्यात् कला चित्रे चतुर्मात्रा तु कश्चिन् ।
 अष्टमात्रा तु विहृदिर्दक्षिणे सनुदाहृता ।
 मात्रा तु लौकिकी वेह किन्तु पञ्चगुणा(त् ?) ततः
 ॥ ११७ ॥

तथा कार्यं कलामानं प्रयोगोऽथ निवम्यते ।
 आवापसंज्ञकं ज्ञेयमुत्तानाङ्गलिकुञ्जनाम् ॥ ११८ ॥
 अपस्तलेन हस्तेन निष्कामाख्यं प्रसारणम् ।
 तस्य दक्षिणतः क्षेपो विक्षेपः परिभाषितः ॥ ११९ ॥ ।
 अथ चाकुञ्चनं ज्ञेयं प्रवेशाख्यमघसतलम् ।
 शम्या दक्षिणपातस्तु तालो वामस्तु कीर्तितः ॥ १२० ॥
 उभयोर्हस्तयोः पातः सन्निपात इति स्मृतः ।
 एवमेते त्रयः पाताः कला + + + + + ॥ १२१ ॥
 + + + + सविष्येऽपि त्रिकलायां प्रयोजयेत् ।
 कलानां समुदायोऽथ युग्मोऽयुग्मोऽथवा भवेत् ॥ १२२ ॥
 युग्मश्चण्डुदस्यः स्याद्युक्ता (क्वा ? क्वा ?) चण्डुदस्यः ।
 तालाक्षराणामेतेषां संस्त्राप्य गु(कलापवम्) । ॥ १२३ ॥
 युग्मान्त्यं भुतवत् कृत्वा कलायोगं प्रकल्पयेत् ।
 कलां गुरणि युञ्जीत लघुन्यर्धकलां तथा ॥ १२४ ॥
 प्लुते सार्धकलामेयं भवेदेककलो विधिः ।
 यथाक्षरेषु योक्तव्याः पाता एते (वया)क्रमम् ॥ १२५ ॥ ।
 सन्निपातश्च शम्या च तालः शम्या तथैव च ।
 एष पातविधिर्ज्ञेयो युग्मे चायुग्म एव च ॥ १२६ ॥ ।
 शम्याताल + युग्मे द्विस्तालः शम्यमथापि वा ।
 उत्तरः पञ्चपाण्याख्यः षट्पि(ता)त्रकाक्षरः ॥ १२७ ॥
 अयु(ग्म ? ग्मो ?)ऽथः भूता(त्य ? च)न्तस्तथा चाहारा ओ-
 [हलः ।
 द्वी तु चाचणुदौ कृत्वा द्वितीयोपात्यके क्रमात् ॥ १२८ ॥

आद्यन्तयोर्नियुज्येन षट्पितापुत्रकं विदुः ।
 सन्निपातश्च तालश्च तस्याद्यन्तौ यथाक्रमम् ॥ १२९ ॥
 विर्मध्ये (?) तालशम्ये च + + दिभ्यो + लाविधिः ।
 गुरुभुतानि हित्वाथ द्विमात्रान् परिकल्पयेत् ॥ १३० ॥
 पादभागान्भ्रतुर्भिल्लैर्मात्रिति परिभाष्यते ।
 आद्यं प्रकल्प्य निष्कामं द्वितीयं तु प्रवेशनम् ॥ १३१ ॥
 सर्वेषां पादभागानां ततः ष(श्वा ? ता)न् प्रकल्पयेत् ।
 शम्या द्वितीया कर्णव्या तालशम्ये तु मध्यमे ॥ १३२ ॥
 सन्निपातोऽत्रसाने च द्विकलोऽत्र विधिः स्मृतः ।
 पञ्चपाणेश्चतुर्थी तु शम्या कार्या तथाष्टमी ॥ १३३ ॥
 तृतीया षष्ठमवमा (?) तालः शेषं यथोचितम्
 विन्यस्य मध्ये विक्षेपमादाववापमेव च ॥ १३४ ॥
 सर्वेषां पादभा(वा ? गा)नां प्रयुञ्जीत चतुष्कलम् ।
 आद्यद्वितीयमाधान्तात् पादभागाद् विदुः क्रमात् ॥
 + + + + मिका युक्ता मध्यमाद् देशिनीगणान् ।
 अयु + + + ह्रीं स्वादाद्यन्ता + क उत्तरः ॥ १३५ ॥
 निष्कामश्च प्रवेशश्च द्विकले परिकीर्तितौ ।
 एवं कालादि योक्तव्यं विशेषो यत्र नोच्यते ॥ १३७ ॥
 पादभागोऽथ मात्रा वा समस्तस्ताल एव वा ।
 गीयते परिव + + + + पत्तः स उच्यते ॥ १३८ ॥
 यथा + + + पञ्चात्रान्निस्त्रोऽप्यर्थापि वा भवेत् ।
 केचित् प्राधान्यमात्रेण वस्तुसंज्ञां प्रचक्षते ॥ १३९ ॥

अपन्यामोऽथ वस्त्वन्ते स्याद्दशो न्यास एव वा ।
 सन्वासां वाय तस्याद्भरूपं वि (ः) + + + + ॥ १४० ॥
 प्रथमा (पादे) वा विदा र्याया मध्ये न्यासस्वभाक् स्वरः ।
 न चेदंशविवादी स्यात् सन्न्यासः सोऽभिधीयते ॥ १४१ ॥
 पद्गतिः समालौ वा पृथग्गीतिरिव स्थिता ।
 गीतपेशी विदारी तामाहुर्गीतविदारणम् ॥ १४२ ॥
 प्रमाणव (अर्थे) तस्यास्तु रूपं वस्तुवद्विष्यते ।
 वक्ष्यमाणं मुखाद्यङ्गं विज्ञेयं (च) चतुर्विधम् ॥ १४३ ॥
 एककं चावगाढं च प्रवृत्तं विविधं तथा ।
 न्यासान्तमपि वांशान्तं विदार्यैकैकसं (स्मृति) तम् ॥ १४४ ॥
 अवरोहवगाढं तु प्रायशोऽन्यान्तमिष्यते ।
 विदार्यो + + + + स्वरेष्वेकान्तरेषु वा ॥ १४५ ॥
 एवं न्यासान्तमारोहि प्रवृत्तमभिधीयते ।
 आरोहणं तु विविधं तथा चैवावरोहणम् ॥ १४६ ॥
 न्यासापन्यासयोगेन भवेदन्तरमार्गतः ।
 शुद्धास्वंशवशात् तत्र ज्ञेय (म)न्तरमार्गतः ॥ १४७ ॥
 न्यासापन्यासयोगेन विकृतासु च जातिषु ।
 सामुद्रोऽप्यार्षसामुद्रो विदुश्च यथाग्निः ॥ १४८ ॥
 समो मध्योऽथ विषमो विविधस्त्रिविधः स्मृतः ।
 वाह्यमात्रा सा महर्गीतिः सामुद्रो विविधो भवेत् ॥ १४९ ॥
 (असं) पूर्णविदार्यादिसाम्यं चैव प्रकल्पयेत् ।
 न्यासान्तो विविधः सर्वो मु(क्त्वा ? क्त्वा) द्वैगैयकं भवेत्
 [॥ १५० ॥

नित्यं च द्विविदांका पूर्णो ज्ञेयः तु षट् परे (१) ।
 अथ प्रयो लयाः त्रैधा द्रुतमध्यविलम्बिताः ॥ १५१ ॥
 + + + विरेतेषु प्रयोगो दक्षिणादिषु ।
 समोपर्यवपूर्वस्तु ञ्णिसिद्धिषु इष्यते ॥ १५२ ॥
 तत्र तालं च पाणि च प्राहुरेकं मनीषिणः ।
 समं चोपरिपातन्तु इहापुः संस्थितं न्येत् ॥ १५३ ॥
 + यो पदानि वर्णे वा तदेवमभिधीयते ।
 लयपालं यतिः त्रैधा चित्रादि (पु) ज्याक्रमम् ॥ १५४ ॥
 समा स्रोतोगता चैव गोपुच्छा च यथाक्रमम् ।
 अथ प्रकरणं नान्न मद्रकापभिधीयते ॥ १५५ ॥
 कुलकं त्रैधाकं चैव द्विविधं तत् प्रचप्रते ।
 (एकवाच्य)न्तु कुलकं त (रु) द्वयैर्मात्रं वा पुनः ॥ १५६ ॥
 नानाचं त्रैधाकं त्रयैर्मात्रैकं त्रिविधं पुनः ।
 निर्युक्तं पदनिर्मुक्तमनिर्युक्तं तथैव च ॥ १५७ ॥
 तत्र (स)र्वैस्तु निर्युक्तं निर्युक्तमिष्यते ।
 छन्दःपादादिनिर्घेणात् पदनिर्मुक्तसंज्ञेयम् ॥ १५८ ॥
 वस्तुमात्रमनिर्युक्तमिदानीं विधिरुष्यते ।
 अनादेशे तु न्येव कर्तव्यः स चतुष्कलः ॥ १५९ ॥
 वस्त्वन्ते सस्त्रियन्तश्च ससरूपविधौ नदा ।
 केचित् मद्रकर्त्तुनि विधिष्वेककलद्विषु ॥ १६० ॥
 आहुस्तालाक्षरान्येषां कल्पयन्त्यपरणि तु ।
 त्रिमात्रं वस्तु न्यास्य मद्रकस्य प्रयोगवित् ॥ १६१ ॥

एतेषु पादभागेषु पातानेतान् प्रकल्पयेत् ।
 चतुर्थे चाष्टमे चैव पञ्चमे दशमे तथा ॥ १६२ ॥
 एकादशे च शम्भान्त्या द्वितीया नवमे स्मृता ।
 षष्ठसप्तमयो + + + लोऽथ नवमस्य च ॥ १६३ ॥
 + + स्तु द्वादशस्य स्याद् द्वितीयः पूर्वयोस्ततः ।
 एवं त्रिचतुर्गणि स्मूर्त्स्वन्यन्तेऽथ शीर्षकम् ॥ १६४ ॥
 भवेद् वस्तु कलासंख्यं षड्भागिस्थमेव वा ।
 आदावष्टकलं कार्यं (य)धामार्गमुपो(हे ? हुनम्) ॥ १६५ ॥
 त्रिकलं तु प्रयुञ्जीत मद्रके द्विकले सदा ।
 प्रत्युपोहनमप्येव द्वारं च चतुष्परम् ॥ १६६ ॥
 स्याद् द्वितीयादिकम्वादी मद्रके तु चतुष्कले ।
 अत्रैवांशादिरंशान्तः सामुद्रो विविधो भवेत् ॥ १६७ ॥
 + + + न्ते तृतीयेऽथ स द्विगैयकसंज्ञितः ।
 मन्द्राशे प्रथमं वस्तु द्वितीयं तु यथाग्रहम् ॥ १६८ ॥
 तृतीयमाहुराचार्याः परिवर्तसमाप्तिकम् ।
 अस्त्येवा + + + + + निष्काममेव च ॥ १६९ ॥
 प्रतिवस्तु विहाय स्या(शशे ? ष्ठे)षं द्विकलम(त्रकोन्द्रके)
 भवेदेककले तस्य पञ्चपाणौ तु शीर्षकम् ॥ १७० ॥
 विविधैककसंयुक्तमुभयत्राङ्गकल्पनम् ।
 इति चन्द्रकं स्याद्यम् ॥

अथ वस्तुनि षट् सप्त पञ्च वाप्यपगन्तके ॥ १७१ ॥

स्यान्ताराद्यर्धमात्रानि नेत्रेयं पातकल्पना ।
 अष्टमी विंशिका चैव हे शम्भ्ये परिकीर्तिते ॥ १७२ ॥
 द्वादशाष्टादशी तालात्रैकविंशानिमस्तथा ।
 उपोहनं (या ? यथा)नार्गमादावाद्यस्य वस्तुनः ॥ १७३ ॥
 कला द्वादश कर्तव्याअनस्त इतरादिषु ।
 वृत्तिनागं प्रयुञ्जीत् डे वा दक्षिणमार्गिकं ॥ १७४ ॥
 नवाप्युपोहमानि स्तुर्न्येयं स्रोतोगतयति ।
 तत्रोपवर्तनं कार्यं गते वस्तुचतुष्टये ॥ १७५ ॥
 पूर्वानीतनिवृत्तैस्तु परैस्तदुपपादयेत् ।
 पूर्वतुल्यं तु गीत्वा स्नातुष्वरे तद् यथा(स्ति ? स्थिते) ॥ १७६ ॥
 नस्यान्तेऽर्थसमाप्तिं च न्यासं चाह विशाखिलः ।
 एवमेव शिरोन्ते स्यात् प्रतिशास्त्रा ततः परम् ॥ १७७ ॥
 शास्त्रावत् प्रतिशास्त्रा च भवेदन्वपदा तु सा ।
 तालिकास्त्वस्तवोगन्त्यः कलाषट्को निवृत्तिनाम् ॥ १७८ ॥
 अन्याङ्गेषु यथायोगं योक्तव्ये विविधैकके ।
 इति अपरान्तकं स्याद्यम् ॥

आदावुल्लोप्यकस्याथ मात्रानिपरिते(?)र्षुता ॥ १७९ ॥
 चतुर्थदशमे शम्भ्ये तालौ तु द्वादशाष्टमी ।
 सक्षिपातोऽवसाने च प्रस्तारो यश्चतुष्कले ॥ १८० ॥
 मात्रेयं द्विकलेऽपि स्याद् युक्ता पातैर्षथास्थितैः ।
 कलाद्वादशकं चात्र वैहायसिकसंज्ञितम् ॥ १८१ ॥

द्विकलककलोन्मिश्रो दामगर्भस्तु मन्मभिः
 कृत्वा प्रवेशनिष्कार्मा दन्त्यानालम्बन्यकम् ॥ १८२ ॥
 कुर्यादुत्तमनिष्कामसन्निभश्च पृच्छन् ।
 शम्भ्यादिः सन्निपातान्तः प्रागुक्तैकवर्णोद्भवे ॥ १८३ ॥
 शास्त्रेयं प्रतिशा(सं)त्वा च भेदतन्त्रपदानुमागेना
 अस्य संहरणं च स्यादन्तरं तद्यथाभ्यन्तरे ॥ १८४ ॥
 अन्ताहरणसंज्ञस्तु उपज्ञान्निर्दिष्टः स्मृतः
 वि(वि)विधो युगपुद्गमेऽर्थः कर्षणीः ईर्ष्येभिरिच्छते

[॥ १८५ ॥

स्थितमङ्गं प्रवृत्तं च ननु जमिक्कणं च
 तत्र स्याद् (वि)हि)त्तं वाङ्मे भेदं उपधम्य पद-
 लम् ॥ १८६ ॥

निश्शब्दा तु कला तत्र चतुर्धत्तं (ध्व)यधोभितम् ।
 युक्तमेकक(लो)ले)नात्र प्रवृत्तं नञागिना ॥ १८७ ॥

स्थितधनु निवृत्त्यन्तं म्नाजनिर्कन्त्यते ।
 तत्र स्याद् द्विकले योगे स्थितं चतुष्टयाश्रयम् ॥ १८८ ॥

निश्शब्दा पञ्चमी तत्र कला शेषं यधोभितम् ।
 निष्काम एकः शम्भे हे तादादिद्वेष्य एव च ॥ १८९ ॥

आहार्यः सन्निपातश्च प्रवृत्तमिह कर्त्तव्यतम् ।
 इदं + + निवृत्त्यन्तं परं च स्थितधनु तत् ॥ १९० ॥
 इति सुरमौजमिश्रत्वा(दु)र्भन्तेऽत्रोप्यते ।
 आहुर्युग्मप्रवृत्ताश्चतुष्टयाश्रयं कन्धयम् ॥ १९१ ॥

उपकर्त्तवसंज्ञं न प्रवृत्तं कैश्चिद्विधैः
 अथानुविधैश्चन्द्रो विविधो युगसंज्ञः ॥ १९२ ॥
 विविधो वा प्रवृत्तं वा नवप्रतिपुत्रं भवेत् ।
 शैष्टःपमिकमङ्गैः स्यादेकार्थः पर्युद्गमेऽप्यम् ॥ १९३ ॥
 विविधः स्युस्तेऽप्यानि समस्तान्तेऽप्य(नि) वा
 एवमुद्गमाङ्गैः विशस्त्रेशमिदं परम् ॥ १९४ ॥
 पर्युद्गमेऽप्येव वा तादात्म्यादिः
 आश्रयकं समाश्रय

अथ वस्तु प्रवृत्तः स्यात् परमात्रं तु शैष्टितम् ॥
 दाम्यन्मन्त्र नाशः स्युद्धितीशान्ताविवाजनाः ।
 द्विधं चाशब्दद्वयांश्च पञ्चम्याश्च पञ्चकमन ॥ १९५ ॥
 नात्तः गुरुनिगन्त्यानाः पांडशहाः तादात्म्याः
 मन्ते द्वैकलमडक्यः कलाभ्यां तान्त्तु पौडश ॥ १९६ ॥
 इति वस्तुनि क्वादि त्रीणि साधन्ययापि वा ।
 त्रीणि चार्थानि चतुर्धम्यादींश्च क्षिण्णान्तिके ॥ १९७ ॥
 यदा नदपि वृत्तौ स्यात् पूर्णमेव भवेत् तदा ।
 उपेदने च तत्रार्थं सृष्टं चार्थविवर्जितम् ॥ १९८ ॥
 उपेदोः पञ्चोन्मत्र कर्त्तव्ये विविधैश्चकैः ।
 अन्तन्मन्त्र उन्मन्त्याया मात्रायां उन्मन्तम् ॥ १९९ ॥
 आनासितं कर्त्तव्यः स्यादिति सङ्ग्रहं स्मृतम् ।

अथ नानापादौ पादौ तुल्यगीलादिलक्षणौ ॥ २०१ ॥

पृथगोत्रेणकस्य स्वाद्यपरान्तकवरतुष्यर्ष ।

द्विकले माषघानाख्यः पञ्चपाणिरतः परम् ॥ २०२ ॥

अतमानस्वनित्यत्वं तस्य प्राधान्यकारणे ।

द्वितीया चाटमी चैव द्वे शम्भ्ये परिकीर्त्तिते ॥ २०३ ॥

चतुर्थपष्ठनयमास्थालाः शेषं वर्धोदितम् ।

अपरान्तकवच्चान्त्र विज्ञेयमुत्कर्तनम् ॥ २०४ ॥

ऊर्ध्वं संपिष्टकं वा स्यादुभयत्रापि वा पुनः ।

उपवर्तनवत् सन्धिस्तत्स्थः स्याच्चतुरश्रकः ॥ २०५ ॥

युग्मप्रवृत्तवत् कार्यं सन्धिष्वद् वज्रसंज्ञितम्

संपिष्टकाख्यम् (न्य १ प्र) स्वाद् वैहायनिकमन्त्रितम् ॥

निष्काम एक(शिः सि)स्य न्यासितालोऽन्यद् चोदितम् ।

प्रवेण्यामुप(वद्) पात)श्च द्विकले स्फुरिहोच(नः)राः)

[॥ २०७ ॥

उपपाते द्वितीयस्तु तालः कैभिवदाहुतः ।

अन्ताहरणमप्यत्र भवेदन्तनमन्त्रितम् ॥ २०८ ॥

एवं तु द्वादशाङ्गानि सप्त वास्योपपादयेत् ।

संपिष्टकप्रवेण्यौ च तथा चैवोपवर्तनम् ॥ २०९ ॥

उपपातं च सत्सङ्गे न प्रयुज्यीत गीतवित् ।

प्रवृत्तं चावगाढं च प्रवेणोरिह तु क्रमत् ॥ २१० ॥

प्रायः शेषेषु विविध एकैकं चोपवर्तकं ।

अत्रेवैकं समाहृतम् ।

अधाधीनं च मात्राणां तालान्भ्ये यथाक्रमम् ॥ २११ ॥

चतुर्दश्यां च पञ्चम्यां मात्राणां ताल इष्यते ।

षष्ठी तु मन्द्रकान्त्यावन्मात्रा गैश्विन्दुकस्य तु ॥ २१२ ॥

त्रयाष्टकलनाद्याया मात्रायाः न्यादुपोहनम् ।

पूर्वषट् शिकलं कार्यमन्वातां ज्यस्तुपोहनम् ॥ २१३ ॥

राजः पूर्वोऽजमपरस्तद्वदन्यपदः स्मृतः ।

बलास्वष्टानु योज्यासु वर्षाः पूर्वस्य गीयते ॥ २१४ ॥

म च द्वितीयापादांशं म च मन्त्रार इष्यते ।

द्वितीयपादे प्रस्तारः शरीरद्विकलांशं च ॥ २१५ ॥

त्रयोपवर्तनं कैभिशिष्ये पूर्वेषु नत्

नत्रादौ त्रिविधं कार्यं प्रवृत्तमपि वा भवेत् ॥ २१६ ॥

निवृत्तयस्तथा(का)यां मध्ये(नः)त्रि)चतुराः स्मृताः ।

अवमर्शो निरुचे स्यादुत्तरान्तं च शीर्षकम् ॥ २१७ ॥

अस्यादा(द्वे)केककं नित्यं प्रवृत्तं चाप्यतः परम् ।

पादादिषु वषेदं च योक्तव्ये त्रिविधैकके ॥ २१८ ॥

रेषिन्दकं समवत् ॥

अधादावृत्तस्य स्थान्मुक्तं प्रतिमुखं तदा ।

उल्लोप्यकवदन्तश्च भवेदनियन्तु सः ॥ २१९ ॥

द्विकले पञ्च(पाणी) तु शाखकन्दासिस्तु (पू)र्ववत् ।

नयोर्मध्ये प्रयोक्तव्यं पञ्चपाणी तु शीर्षकम् ॥ २२० ॥

परा(णि) द्वादशाङ्गानि (स्तुः) का(व्याग्यः)र्थाप्य)न्याणि

[पद् ।

रोविन्दकः प्रान्वत् पादा + - विवर्जितम् ॥ २२१ ॥

उत्तरं समाहृतम् ॥

इत्येवमुपनिर्णयितं सामवेदसमुद्रवम्

सत्तरुपमतो जातं गीतजातं पुग किल ॥ २२२ ॥

तत्र संक्षेपस्यो यः शममार्गः न उच्यते ।

विस्तारं चात्र + + + + वषट्कक्षणम् ॥ २२३ ॥

तत्र वाचादिको भेद उत्तरे खड्गनस्कृष्टे ।

तत्रासारितकेपादौ शम्पादिगुणोत्तरी ॥ २२४ ॥

मुक्तिकः सृक्तिपाता(न्तके ? न्ते क)निष्ठस्य लयान्तरे ।

मध्यमे ङिक्कलः कार्यो + + + + चतुष्कलः ॥ २२५ ॥

कार्यः पञ्चक(ला ? लोऽ)न्येषानेकवृद्धमुपोहनम् ।

उत्तरे याः कला अस्या नव नस दशैव तु ॥ २२६ ॥

क्रमेण सैः णास्त्र)न्ययोः कल्प्यस्तालः प्रथमवस्तुनः ।

आसारितनन्द्रेण वर्षमानं यथाविधि ॥ २२७ ॥

आवृत्त्या पूर्वगीतानां खण्डिकानां तदुच्यते ।

नवाष्टौ द्विगुणास्ताश्च कलास्तद्विगुणाः क्रमात् ॥

चतस्रः स्वष्टिकया ज्ञेया विद्वच्चिर्वर्षमानके ।

तासामेतानि नामानि विज्ञेयानि यथाक्रमम् ॥ २२८ ॥

विशाला मञ्जुता चैव सुनन्दा मुमुक्षी तथा ।

पञ्चप्रभृत्केकवृद्धाः कलास्ता(न्)मुपोहनम् ॥ २२९ ॥

पृथ(क्) श्रवणे तालश्च कथ्यतेऽयं यथाक्रमम् ।

मध्यमासावितायस्य वस्तुनां यदुदाहृतम् ॥ २३० ॥

द्विचतुष्कलयुग्मश्च युग्मौतश्च चतुष्कले ।

इति वर्षमानकं समाहृतम् ॥

अथादौ पाणिकायाः स्या(द्) मुखं प्रतिमुखं तथा ॥ २३१ ॥

मात्रा रोविन्दकम् + + + + लः पृथक् पृथक्

आ(रा ? का)रेण विद्वार्यः स्युः केवलेनाम्नगन्तगः ॥ २३२ ॥

अपि वा नान्तगः कार्या (आकार)पदपुष्टिकाः ।

अतः परं शरीरं तु पञ्चपाणिचतुष्टये ॥ २३३ ॥

यथास्थिते प्रयोक्तव्यं शिग्संविष्टकैककन

विद्यादुपोहनार्दीनि मुस्तादी(नि) यथाक्रमम् ॥ २३४ ॥

(आ)सारितानां तद्वच्च वर्षमानस्य स्वष्टिकाः ।

अथेहानुकतालानां गीताययवसम्भवः ॥ २३५ ॥

तालः द्वा + + + + र्वा संसाध्यो युक्तिनः ऋषिः ।

गीतयोऽपि चतसस्तु मागध्याथाः समानतः ॥ २३६ ॥

तत्र स्यान्मागध्या चित्रे पदैः समनिर्गृह्यकः ।

अर्धकालनिर्गृह्येन्नु वर्षाया चार्धमागध्या ॥ २३७ ॥

वृत्तौ लघ्वधरप्राया गीतिः सम्भाविता स्मृता ।

गुर्वधरैस्तु पृथुला वर्षाण्यया दक्षिणे सदा ॥ २३८ ॥

मार्गेषु ता यथायोगं चतस्रो गीतयः स्मृताः ।

अथ मार्गा य उचिष्टास्तेषां मूलं भुवः स्मृतः ॥ २३९ ॥

मात्रिकः स प्रयोक्तव्यः सुविचिकलयान्वितः ।

ततः स्याद् द्विगुणाश्चैत्र उत्तरी द्विगुणोत्तरी ॥ २४० ॥

शास्त्रैवं सर्वगीतानि सर्वमार्गेषु योजयेत् ।

पूर्वाचार्यमन्तरपेनद् दिदमात्रं समुदाहृतम् ॥ २४१ ॥

तेषां दृष्टिं समालोक्य समाधेयस्तु साधुभिः ।

वे + + + + + मा + + + + + ॥ २४३ ॥

अकरोद् दक्षिणः शास्त्रं गीतं वृत्तिलसंज्ञितम् ॥ २४३ ॥

इति दण्डितं समाप्तम् ॥

शुभं भूयात् ।

स्मृताः कामाधिपताः

सामानि.	४४५.
नारदः	१, ४.
आचार्यः	५, ७, १६
गुरुवः	७, ८, १९
कौटिलः	१२.
विशालिकः	१०.
पापयः	२२.
पूर्वाचार्यः	२३.

LIST OF SANSKRIT PUBLICATIONS
FOR SALE.

	RS. AS. P.
भक्तिमंजरी Bhaktimanjari (Stuti) by H. H. Svati Śrī Rama Varma Mahārāja.	1 0 0
व्याख्यानसुखसंग्रहः Syamanduraperavarmanaprabandha (Kāvya) by H. H. Svati Śrī Rama Varma Mahārāja, with the commentary Sundarī of Kājarāja Varma Kōl. Tampuran.	2 0 0

Trivandrum Sanskrit Series.

No. 1—द्वैतम् Dvaita (Vyākaraṇa) 1: Deva with Puruṣakāra of Kṛṣṇa. Tāṭakamuni (out of stock).	1 0 0
No. 2—अभिनवशैलसुखसंग्रहः अभि- नवाकास्तुभमाला and Dakṣiṇa- murtistava by Kṛṣṇa. Tāṭakamuni (out of stock).	0 2 0
No. 3—अनन्तमुद्राः Nalabhyudaya (Kāvya) by Vāmana Bhaṭṭa Bāṇa (second edition).	0 4 0
No. 4—सिद्धशैलसंग्रहः Siddhānava (Kāvya) by Nīlakantha Dīkṣita (out of stock).	2 0 0
No. 5—अभिविज्ञेयः Vyaktiviveka (Ahaṅkāra) by Mahima-Bhaṭṭa with commentary (out of stock).	2 12 0
No. 6—दुर्गावृत्तिः Durgatavṛtti (Vyākaraṇa) by Śaraṇadēva (out of stock).	2 0 0
No. 7—ब्रह्मसत्त्वप्रकाशिका Brahmasattvapra- kāśika (Vedānta) by Śaṅkarācārya (out of stock).	2 4 0
No. 8—प्रद्युम्नमुद्राः Pradyumnabhyudaya (Nāṭka) by Ravi Varma Bhaṭṭa (out of stock).	1 0 0

No.	Description	RS.	AS.	P.
No. 9	विष्णुसप्तसप्तिका Virupaksapancaśika (Vedānta) by Virupākṣanātha with the commentary of Vidyādhara- varṣiṇī (out of stock).	0	8	0
No. 10	मातङ्गलिला Matangalīlā (Gajabhāṣya) by Nīlakaṇṭha (out of stock).	0	8	0
No. 11	तपस्विन्यवणम् Tapasvinnyavarṇam (Nāṭaka) by Kuladebhara Varma with the commentary of Śivarama (out of stock).	2	4	0
No. 12	परमार्थसारम् Paramarthaśāra (Vedānta) by Ādiśeṣa with the commentary of Rāghavanānda (out of stock).	0	8	0
No. 13	सुभद्राधनञ्जयम् Subhadrādhanañjaya (Nāṭaka) by Kuladebhara Varma with the commentary of Śivarama (out of stock).	2	0	0
No. 14	नीतिसारः Nītisāra (Nīti) by Kāṇanāka with the commentary of Śankarāya (out of stock).	3	8	0
No. 15	स्वप्नवासवदत्तम् Svapnāvāsavadatta (Nāṭaka) by Bhāsa (second edition).	1	8	0
No. 16	प्रतिज्ञायौगन्धरायणम् Pratijñāyauṅgharāyaṇam (Nāṭaka) by Bhāsa (out of stock).	1	8	0
No. 17	पञ्चरात्रम् Pañcharātra (Nāṭaka) by Bhāsa (out of stock).	1	0	0
No. 18	नारायणीयम् Narayāṇīya (Nāṭki) by Nārāyaṇa Bhāṭṭa with the commentary of Dāśamāngalārāya (out of stock).	4	0	0
No. 19	मानमेयोदयः Manameyodaya (Mīmāṃsā) by Nārāyaṇa Bhāṭṭa and Nārāyaṇa Paṅḍita (out of stock).	1	4	0
No. 20	अस्मिन्मरकम् Aśmīnmaraka (Nāṭaka) by Bhāsa (out of stock).	1	8	0
No. 21	बालचरितम् Bālacarita (Nāṭaka) by Bhāsa (out of stock).	1	0	0

No. 22	मध्यमव्ययोग-दुता- वक्यानि Madhyamavyayoga-Duta- vakya-Dutaśatōkaca-Karna- bhāra and Urubhāṅga (Nāṭaka) by Bhāsa (out of stock).	1	8	0
No. 23	नानार्थन्याससंक्षेपः Nanarthanāyasam- kṣepa (Kāśī) by Keśavaśaṅkara (Part I, 1st and 2nd Sargas). (out of stock).	1	12	0
No. 24	जानकीपरिणयः Janakīparinaya (Kāśī) by Cīnna Kavi (out of stock).	1	0	0
No. 25	कान्दासिद्धान्तकण्डिका Kanadasiddhanta- candrikā (Nāṭaka) by Gaṅgādāśa- śaṛi (out of stock).	0	12	0
No. 26	अभिषेकनटकम् Abhisekanataka by Bhāsa (out of stock).	0	12	0
No. 27	कुमारसम्भवः Kumārasambhava (Kāvya) by Kālidāsa with the two commen- taries, Prakāśika of Aruṅagirīśiṭha and Vīraṅga of Nārāyaṇa Paṅḍita (Part I, 1st and 2nd Sargas) (out of stock).	1	12	0
No. 28	वैष्णवधर्मप्रज्ञप्तिः Vaiṣṇavasādharma- prajñapti (Dharmasūtra) by Vikāśa (out of stock).	0	8	0
No. 29	नानार्थन्याससंक्षेपः Nanarthanāyasam- kṣepa (Kāśī) by Keśavaśaṅkara (Part II, 3rd Kāṇḍa) (out of stock).	2	4	0
No. 30	वास्तुविद्युः Vastuvidyā (Śilpa) (out of stock).	0	12	0
No. 31	नानार्थन्याससंक्षेपः Nanarthanāyasam- kṣepa (Kāśī) by Keśavaśaṅkara (Part III, 4th, 5th and 6th Sargas).	1	0	0
No. 32	कुमारसम्भवः Kumārasambhava (Kāvya) by Kālidāsa with the two commen- taries, Prakāśika of Aruṅagirīśiṭha and Vīraṅga of Nārāyaṇa Paṅḍita (Part II, 3rd, 4th and 5th Sargas) (out of stock).	2	8	0

No. 33— वारुचसंग्रहः <i>Vāruchasangraha</i> (Vyākaraṇa) with the commentary Dīpaṇṣīkā of Nārāyaṇa (out of stock). 8 0 0
No. 34— मण्डिपत्रम् <i>Maṇḍīpātra</i> (Nyāya) by Rājānandaśūlakṣhaṇa. 4 0 0
No. 35— मणिसारः <i>Maṇisāra</i> (Nyāya) by Goṣṭh- nātha. 8 0 0
No. 36— कुमारसम्भवः <i>Kūmarasambhava</i> (Kāvya) by Kāśhika with the two commen- taries, Prakāśhikā of Aruṇagirinātha and Vivaraṇa of Nārāyaṇa Paṇḍita (Part III, 6th, 7th and 8th Sarga). 3 0 0
No. 37— मारीचपत्रम् <i>Mārīcīpātra</i> (Smṛiti) by Vararuci with commentary. 4 0 0
No. 38— नामलिङ्गनुरासणम् <i>Namalinganurasana</i> (Kōśa) by Amarasimha with the com- mentary Tikāśaravaṇa of Vandyaghaṭṭya Sārvaṇanda (Part I, 1st Kāṇḍa). 2 0 0
No. 39— नारदचम् <i>Nārada Nāṭka</i> by Bhāsa (out of stock). 12 0 0
No. 40— अलङ्कारचम् <i>Alaṅkāraśāstra</i> by Rājānuka Rovvaka with the Alaṅkāraśāstra of Maṅkhuka and its commentary by Samudrabandha (second edition). 2 8 0
No. 41— नव्यामपराचम् <i>Adhyasmaparāca</i> (Ve- dānta) by Apastamba with Vivaraṇa of Śrī Saṅkara-Bhagavat-Pada (out of stock). 4 0 0
No. 42— प्रतिमानारचम् <i>Pratimānārāca</i> by Bhāsa (out of stock). 8 0 0
No. 43— नामलिङ्गनुरासणम् <i>Namalinganurasana</i> (Kōśa) by Amarasimha with the two commentaries, Amarakōśodghāṭṭana of Kāśhivāmin and Tikāśaravaṇa of Vandyaghaṭṭya Sārvaṇanda (Part II, 2nd Kāṇḍa, 1-6 varṣa). 2 8 0
No. 44— तन्त्रसूत्रम् <i>Tantrasūtra</i> by Bhāṭṭāraka Vedāntina. 4 0 0

No. 45— प्रपञ्चहृदयम् <i>Prapañcahṛdaya</i> . 1 0 0
No. 46— परिभाषावृत्तिः <i>Paribhāṣāvṛtti</i> (Vyāk- araṇa) by Nīlakanṭha Dīkṣita. 0 8 0
No. 47— सिदान्तसिद्धांतम् <i>Siddhāntasiddhānta</i> (Vedānta) by Kṛtānanda Sarasvatī (Part I). 1 12 0
No. 48— सिदान्तसिद्धांतम् <i>Do. Do.</i> (Part II). 2 0 0
No. 49— गोलादीपिका <i>Golādīpikā</i> (Jyotiṣa) by Parameśvara. 0 4 0
No. 50— रसार्णवसुधाकरः <i>Rasarnavasudhākara</i> (Abhākāra) by Śiṅga Bhūpala. 3 0 0
No. 51— नामलिङ्गनुरासणम् <i>Namalinganurasana</i> (Kōśa) by Amarasimha with the two commentaries, Amarakōśodghāṭṭana of Kāśhivāmin and Tikāśaravaṇa of Vandyaghaṭṭya Sārvaṇanda (Part III, 2nd Kāṇḍa, 7-10 varṣa). 2 0 0
No. 52— नामलिङ्गनुरासणम् <i>Namalinganurasana</i> (Kōśa) by Amarasimha with the com- mentary Tikāśaravaṇa of Vandyaghaṭṭya Sārvaṇanda (Part IV, 3rd Kāṇḍa). 1 8 0
No. 53— शान्दनिर्णयः <i>Śāndaṇirṇaya</i> (Vedānta) by Prākāśhāmayatindra. 0 12 0
No. 54— स्फोटसिद्धिभ्याष्विनार <i>Sphoṭasiddhi- nyayavichāra</i> (Vyākaraṇa). 0 4 0
No. 55— मत्तविलासप्रहसनम् <i>Mattavilāsa-prahasana</i> (Nāṭka) by Mahendravikrama- varmaṇa. 0 8 0
No. 56— मनुष्यालयचन्द्रिका <i>Manuṣyālaya- candrikā</i> (Śiṅga) (out of stock). 0 8 0
No. 57— रघुवीरचरितम् <i>Raghuvīracarita</i> (Kāvya). 4 0 0
No. 58— सिदान्तसिद्धांतम् <i>Siddhāntasiddhānta</i> (Vedānta) by Kṛtānanda Sarasvatī (Part III). 2 0 0

ES. AS. P.

ES. AS. P.

- No. 59—**नगानन्दम् Nagananda** (Nāṭya) by
Harṣodeva with the commentary
Vimartitā of Śivarāma (out of
stock). 3 4 0
- No. 60—**लघुस्तुतिः Laghustuti** by Laghūbhāṭṭāraka
with the commentary of Rāghavānanda. 0 8 0
- No. 61—**सिद्धान्तसिद्धान्तम् Siddhantasiddhānta**
(Vedānta) by Kṛṣṇānanda Sarasvatī
(Part IV). 1 4 0
- No. 62—**सर्वमनसंग्रहः Sarvamanasangraha**. 0 8 0
- No. 63—**किरातजुनीयम् Kiratarjuniya** (Kāvya)
by Bhāṣarī with the commentary Na-
bhāṅkārābhāṣikā of Ciraṭkīrti (1, 2
and 3 parts). 2 8 0
- No. 64—**मेघसन्देशः Meghasandesa** by Kālidāsa
with the commentary Pralīpa of
Dakṣiṇārtanātha. 0 12 0
- No. 65—**मयमनसः Mayamata** (Śilpa) by May-
muni (out of stock). 3 4 0
- No. 66—**महार्थमञ्जरी Maharthamanjari** (Darśana)
with the commentary Pralīpa of
Mahatīrthānanda. 2 4 0
- No. 67—**नन्दसमुच्चयः Tantarassamuccaya** (Tantra)
by Nāṭya with the commentary
Vimartitā of Śaṅkara (Part I,
1-6 Paṭalāḥ) (out of stock). 3 4 0
- No. 68—**नन्दसूत्रम् Tattvapraṅkasa** (Śāstra) by
Śrī Bhāṣarī with the commentary
Tāntrāpāṭha of Śrī Kama. 1 12 0
- No. 69—**इसानसिवगुरुदेवपद्मिः Isanasivaguru-
devapadmī** (Tantra) by Isanaśiva-
gurudevamūrti (Part I, Sāmānya-
pāṭha). 1 8 0
- No. 70—**अर्यमन्जुसुलक्षणम् Aryamanjusrimula-
kalpa** (Part I). 2 8 0
- No. 71—**नन्दसमुच्चयः Tantarassamuccaya** (Tantra)
by Nāṭya with the commentary
Vimartitā of Śaṅkara (Part II, 7-12
Paṭalāḥ) (out of stock). 3 8 0

- No. 72—**इसानसिवगुरुदेवपद्मिः Isanasivaguru-
devapadmī** (Tantra) by Isanaśiva-
gurudevamūrti (Part II, Mantrapāṭha). 4 0 0
- No. 73—**इश्वरप्रतिपत्तिप्रकाशः Iśvarapratipatti-
prakāśa** (Vedānta) by Madhusānanda-
sarasvatī. 0 4 0
- No. 74—**याज्ञवल्क्यस्मृतिः Yājñavalkyaśmṛti** with
the commentary Bāhukrīḍā of
Vīṭarūpāditya (Part I—Ācra
and Vyavahāra Adhyāya). 3 4 0
- No. 75—**शिल्पसूत्रम् Śilpasūtra** (Śilpa) by Śrī-
kumāra (Part I). 2 12 0
- No. 76—**अर्यमन्जुसुलक्षणम् Aryamanjusrimula-
kalpa** (Part II). 3 0 0
- No. 77—**इसानसिवगुरुदेवपद्मिः Isanasivaguru-
devapadmī** (Tantra) by Isanaśiva-
gurudevamūrti (Part III, Kriyapāṭha,
1-50 Paṭalāḥ). 3 0 0
- No. 78—**अश्वलायनगृह्यसूत्रम् Aśvalāyanaśrīya-
sūtra** with the commentary Anāśā
of Haradācārya. 2 6 0
- No. 79—**अथर्वसूत्रम् Atharvasūtra** of Kauṭilya with
commentary by Mahāmahopādhyāya
T. Gopāṭi Śāstri (Part I—1 & 2
Adhikāraṇāḥ). 3 12 0
- No. 80—**अथर्वसूत्रम् Do. Do.** (Part II—3-7
Adhikāraṇāḥ). 4 0 0
- No. 81—**याज्ञवल्क्यस्मृतिः Yājñavalkyaśmṛti** with
the commentary Bāhukrīḍā of Vīṭarū-
pāditya (Part II, Pratyak-
tādhyāya). 2 0 0
- No. 82—**अथर्वसूत्रम् Atharvasūtra** of Kauṭilya
with commentary by Mahāmahopā-
dhyāya T. Gopāṭi Śāstri (Part III,
8-15 Adhikāraṇāḥ). 3 4 0
- No. 83—**इसानसिवगुरुदेवपद्मिः Isanasivaguru-
devapadmī** (Tantra) by Isanaśiva-
gurudevamūrti (Part IV, Kriya-
pāṭha 51-6 Paṭalāḥ and Yogapāṭha). 3 8 0

No. 84—अभयमञ्जरीसुखराजः Aryamanjusrimulakaipa (Part III).	2 0 0
No. 85—विष्णुसंहिता Visnusambhita (Tantra)	2 8 0
No. 86—भरतकविविधं Bharatacarita (Kāvya). by Kṛṣṇakavi.	1 8 0
No. 87—सङ्गीतलवमपसरः Sangītasamayāsara (Sangīta) of Sangītakāra Pīṭhā- dera.	1 2 0
No. 88—काव्यप्रकाशः Kavyapṛakāsa (Alokaḥ) of Maṇmatabhāṣya with the two com- mentaries the Saṃpradāyapṛakāśin of Śeṣi Vidyānakaravartin and the Sāhitya- endāmaṇi of Bhāṣyagopāla (Part I, 1-5 Ullāsa).	3 0 0
No. 89—स्फोटसिद्धिः Sphoṭasiddhi (Vyākaraṇa) by Bharatamītra.	0 8 0
No. 90—मीमांसाश्लोकार्थविवरणम् Mimamsasloka- vartika with the commentary Kāṭikā of Sacaritamītra (Part I).	2 8 0
No. 91—होराशास्त्रम् Horasastra of Varahaḥiṛi- cārya with the Vivaraṇa of Hoḥra.	3 0 0
No. 92—रसोपनिषद् Rasopaniṣat.	2 0 0
No. 93—वेदान्तपरिभाषा Vedāntaparibhāsa (Vedānta) of Dharmarājādīhyavācya with the commentary Prakāśha of Pēḍḍāśaṣita.	1 8 0
No. 94—बृहदेशी Brihadēśī (Sangīta) of Mutaṅgaṇaṇi.	1 8 0
No. 95—खण्डोपनिषद् Khandaupaniṣad Kumārāgastaka.	0 4 0
No. 96—शुद्धसंहिता Śukhasambhita with the Bhāṣya of Śkaṇḍasvāmīn and the commentary of Venkatasādhavārya (Part I, 1st Adhyāya in 1st Aṅgika).	1 8 0

No. 97—नारदीयमनुसंहिता Naradiyamanusambhita (Sūpti) with Bhāṣya of Bhāṣyavācīn.	1 0 0
No. 98—शिल्परत्नम् Śilparatna (Śilpa) by Śrī- kumāra.	2 5 0
No. 99—मीमांसाश्लोकार्थविवरणम् Mimamsasloka- vartika (Mīmāṃsā) with the com- mentary Kāṭikā of Sacaritamītra (Part II).	2 0 0
No. 100—काव्यप्रकाशः Kavyapṛakāsa (Alokaḥ.) of Maṇmata bhāṣya with the two com- mentaries, Saṃpradāyapṛakāśin of Śeṣividyānakaravartin and Sāhitya- endāmaṇi of Bhāṣyagopāla. (Part II, 6-10 Ullāsa).	3 0 0
No. 101—अश्वघोषीयम् Aśvaghōṣīya (Jyotiṣa) of Aśvaghōṣa-ārya with the Bhāṣya of Nīlakaṇṭhaśaṃsūratvaṇi (Part I, Gaṇapāda).	2 8 0
No. 102—दत्तिलम् Dattila (Sangīta) of Dattila- maṇi.	0 4 0

Apply to:—

The Curator

for the publication of Sanskrit Manuscripts,
Trivandrum.